

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

15^η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων

Άχταρι - Φινλανδία, 8-9 Μαΐου 2012

Στις 8-9 Μαΐου 2012 πραγματοποιήθηκε στο Άχταρι της Φινλανδίας η **15^η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων**, την οποία οργάνωσε το Contact Point του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD). Στην συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι Αγροτικών Δικτύων από 22 κράτη – μέλη, εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως παρατηρητές και στελέχη του Contact Point του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD). Η 15^η Συνάντηση των ΕΑΔ ήταν διευρυμένη και σε αυτή είχαν προσκληθεί και συμμετείχαν, επίσης, εκπρόσωποι των Διαχειριστικών αρχών και των δικτύων αξιολόγησης των κρατών μελών.

Η ζ εκδήλωση ξεκίνησε στις 8 Μαΐου με σύντομη εισαγωγή από τον εκπρόσωπο της DG AGRI Rob Peters, ο οποίος τόνισε τη σημασία της συνάντησης και αναφέρθηκε στην ανάγκη να επιτευχτεί αποτελεσματικότητα ως προς την μετάδοση του μηνύματος στους εμπλεκόμενους. Τόνισε, επίσης, ότι στόχος της συνάντησης είναι να εξεταστεί ο ρόλος των δικτύων και της δικτύωσης στο μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί μέσω η σύνθεση και συγκρότηση μιας ελάχιστης «κριτικής μάζας» σε όρους υποδομών, ικανοτήτων και προϋπολογισμού, προκειμένου οι υποστηρικτικές δομές να επιτελούν αποτελεσματικά την αποστολή τους και τέλος τα εργαλεία, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα και συμπεράσματα που προκύπτουν από την δικτύωση.

Ακολούθησε σύντομος χαιρετισμός από τη διευθύντρια του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου (ΕΑΔ) της Φινλανδίας, η οποία ανέφερε ότι στη Φινλανδία υπάρχουν 3.500 χωριά, 56 ΟΤΔ και 62.000 ενεργά αγροκτήματα, 95% από τα οποία έχουν ενταχθεί σε περιβαλλοντικά προγράμματα. Χαιρετισμό απεύθυνε, επίσης, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας και Δασών της Φινλανδίας, Heimo Hanhilahti, ο οποίος ανέφερε ότι η δομή στήριξης του Φινλανδικού ΕΑΔ αποτελεί τμήμα του Υπουργείου και ότι το εντός του 2012 θα σχεδιαστεί το μοντέλο της δικτύωσης για το μελλοντικό ΠΑΑ στη χώρα του. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην προστιθέμενη αξία της δικτύωσης, η οποία προκύπτει από το γεγονός ότι το Contact Point λειτουργεί ως ένα καλό κανάλι πληροφόρησης μεταξύ της Επιτροπής και των Κ.Μ. καθώς και από τις δυνατότητες που προσφέρει η χρησιμοποίηση της τεράστια εξειδίκευση και γνώσης που μεταφέρεται χάρη στη δικτύωση.

Αμέσως μετά το λόγο πήρε ο εκπρόσωπος του Contact Point του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης, Adrian Neal, ο οποίος έθεσε το ερώτημα «κατά πόσο αποδίδουν τα χρήματα που επενδύονται στη δικτύωση» και κάλεσε τους συμμετέχοντες να ψηφίσουν θετικά ή αρνητικά (χρησιμοποιώντας κόκκινα και πράσινα χαρτάκια) σχολιάζοντας την επιλογή τους. Από τους

συμμετέχοντες οι 37 απάντησαν ναι, οι 31 εξέφρασαν επιφυλάξεις, ενώ δεν υπήρξαν αρνητικές απαντήσεις. Ο εκπρόσωπος του Contact Point, Mark Redman, σχολίασε τις απόψεις που ακούστηκαν λέγοντας ότι η δικτύωση βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο και δεν έχουν γίνει ακόμα αρκετά ώστε να αξιωνούμε χρηματοδότηση βάσει αυτών.

Στη συνέχεια ο εκπρόσωπος του Contact Point, Donald Aquilina, παρουσίασε το πρόγραμμα, τον τρόπο λειτουργίας και τους στόχους της συνάντησης. Τονίστηκε ότι στόχος της 1^{ης} ημέρας της συνάντησης είναι η ενίσχυση του υπάρχοντος επιπέδου γνώσης και της 2ης ο καθορισμός τρόπων βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της δικτύωσης. Η παρουσίαση της δομής και λειτουργίας της συνάντησης συνεχίστηκε από τον Mark Redman και τον Adrian Neal, οι οποίοι αναφέρθηκαν στο προπαρασκευαστικό κείμενο που είχε σταλεί στα ΕΑΔ πριν από τη συνάντηση και επισήμαναν τα βασικά του σημεία. Πιο συγκεκριμένα, ο Adrian Neal τόνισε ότι α) το Δίκτυο είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη/οι συμμετέχοντες, β) δεν υπάρχουν κριτήρια τα οποία καθορίζουν τις τυχόν διασυνδέσεις κατά τη δικτύωση, γ) εφαρμογή της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, δ) η λειτουργία της δομής στήριξης του δικτύου παρουσιάζει τεράστια διαφοροποίηση μεταξύ των κρατών μελών, ε) η εντολοδοσία αποτελεί αιτία τριβής μεταξύ των δομών στήριξης κάποιων δικτύων και Διαχειριστικών Αρχών, καθώς άλλες δομές στήριξης έχουν αυτονομία, ενώ άλλες ελέγχονται και στο ελάχιστο, στ) η αντιπροσώπευση ποικίλει από χώρα σε χώρα, καθώς άλλα δίκτυα έχουν στενά όρια, ενώ σε κάποια μπορεί να γίνει μέλος οποιοσδήποτε το αιτηθεί, κάτι που συνιστά αντανάκλαση του τρόπου λειτουργίας της αντίστοιχης Διαχειριστικής Αρχής.

Διαπιστώθηκε ότι η δικτύωση εξελίσσεται και στο πλαίσιο αυτό επισημάνθηκαν από τους εκπροσώπους του Contact Point τα ακόλουθα:

α) Η σχέση τυπικότητας μεταξύ των δομών των δικτύων και του Contact Point από τη μια πλευρά και της DG AGRI από την άλλη μεταβάλλεται σε μια σχέση συνεργασίας.

β) Το μοντέλο αλλάζει συνέχεια και ο πειραματισμός έχει οδηγήσει προοδευτικά σε πολλές αλλαγές, βελτιώσεις και καινοτομίες.

γ) Απλοποιούνται οι διαδικασίες.

δ) Οι στόχοι θα πρέπει να είναι πιο ξεκάθαροι. Εμφανίζονται περισσότερες δυνατότητες από ανοιχτό διάλογο στο μέλλον όχι για θέματα που γνωρίζουμε, αλλά για θέματα που εξερευνούμε με στόχο τη διαμόρφωση πολιτικής που προκύπτει από έναν ενημερωμένο διάλογο.

Ακολούθησε παρουσίαση και συζήτηση αναφορικά με το τι λειτούργησε καλά και ή λιγότερο καλά στα ΕΑΔ. Σύμφωνα με τον Adrian Neal δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα ΕΑΔ αποτελούν δίκτυα πολιτικής, ενώ ο Rob Peters τόνισε ότι ο ρόλος των δικτύων είναι να συγκεντρώσουν πληροφορίες για το αν κάτι λειτουργεί καλά ή όχι. Ξεκίνησε ως πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών, αλλά

σύντομα έγινε αντιληπτό ότι μπορεί να γίνει ένα δυνατό εργαλείο εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και το ζητούμενο είναι πιο δυναμική εφαρμογή.

Ο εκπρόσωπος του Contact Point Άγγελος Σινόπουλος παρουσίασε την αξιολόγηση του Γερμανικού, του Ιταλικού, του Ισπανικού και του Πορτογαλικού Αγροτικού Δικτύου. Τα δίκτυα αυτά αποτελούν ξεχωριστά Προγράμματα και η αξιολόγηση τους γίνεται αυτόνομα. Είναι σχετικά μικρά Προγράμματα και χρηματοδοτούν soft ενέργειες. Αξιολογούνται βάσει των επιπτώσεων, των αποτελεσμάτων και των παραγομένων και με τη χρήση ποικίλων μεθόδων. Ίσως δεν προέκυψαν αποτελέσματα επειδή δεν υπήρχαν τα κατάλληλα εργαλεία. Αξιολογούνται βάσει α) της αποτελεσματικότητας, β) του ρυθμού διάχυσης και μεταφοράς πληροφοριών, γ) της καινοτομίας, δ) της διεύρυνσης της συνεργασίας, ε) της εμπλοκής εταίρων και στ) της αύξησης συμμετοχής στη διακυβέρνηση. Το μάθημα από την αξιολόγηση είναι ότι τα δεδομένα εργαλεία πρέπει να χρησιμοποιηθούν με προσοχή.

Στη συνέχεια η Francesca Angori, εκπρόσωπος του αξιολογητή του Ιταλικού Αγροτικού Δικτύου, Ecosfera, παρουσίασε ως μελέτη περίπτωσης την αξιολόγηση του Ιταλικού ΕΑΔ.

Στο διάλλειμα που ακολούθησε οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την προστιθέμενη αξία της δικτύωσης μέσω επεξηγηματικών πόστερ, τα οποία αφορούσαν σε επιτυχημένες δράσεις δικτύωσης διαφόρων ΕΑΔ και τα οποία είχαν αναρτηθεί στη μια πλευρά της κεντρικής αίθουσας. Ζητήθηκε από τον Mark Redman η αυθόρμητη αντίδραση των συμμετεχόντων για όσα είχαν μόλις δει. Με τον τρόπο αυτό έγινε και η σύνδεση όσων είχαν ήδη παρουσιαστεί και ειπωθεί με την συζήτηση στρογγυλής τραπέζης που ακολούθησε σχετικά με το τι λειτούργησε επιτυχημένα και τι όχι ως προς τη δικτύωση κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Από όσα ειπώθηκαν προέκυψε η σπουδαιότητα της δικτύωσης των ΕΑΔ και της μεταφοράς πληροφοριών μέσω της εμπλοκής των φορέων αγροτικής ανάπτυξης, ενώ τονίστηκε και η ανάγκη αναγνώρισης και προβολής των καλών πρακτικών. Διατυπώθηκε το ερώτημα «τι είναι η δικτύωση» και πώς αξιολογείται η αποτελεσματικότητά της, βάσει ποιων όρων και κριτηρίων». Ως απάντηση διατυπώθηκε ότι ένα δίκτυο σε αρχικό στάδιο προσδοκάται κατ' αρχήν να επιτύχει ως προς τη δικτύωση των μελών του και τους σκοπούς της δικτύωσης, ενώ στην περίπτωση ενός πιο εξελιγμένου δικτύου εξετάζεται ο βαθμός συμβολής του στην αποτελεσματικότητα και την επίδραση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ). Στη συνάφεια αυτή ο Rob Peters τόνισε ότι είναι ανάγκη να συγκεκριμενοποιηθούν οι στόχοι της δικτύωσης. Παράλληλα, συμπλήρωσε ότι φαίνεται να υπάρχει απόσταση μεταξύ των ΠΑΑ και των ΕΑΔ, τα οποία μόνο αν λειτουργούν μαζί μπορούν να έχουν μακροχρόνια αντίκτυπο, κάτι το οποίο αποτελεί πρόκληση για την DG AGRI.

Ακολούθησε η παρουσίαση των τριών θεματικών ομάδων εργασίας, που ακολούθησαν, του τρόπου λειτουργίας τους καθώς και της λογικής στην οποία βασίστηκαν. Οι τρεις θεματικές ομάδες ήταν οι

ακόλουθες: Α. «Η τρέχουσα αντίληψη της δικτύωσης ως εργαλείου πολιτικής για την Αγροτική Ανάπτυξη», Β. «Οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των Δομών Στήριξης των δικτύων και της λειτουργίας της δικτύωσης», Γ. «Ο ρόλος της διαχείρισης και της αξιολόγησης/αυτοαξιολόγησης στη αύξηση της αξίας της δικτύωσης ως εργαλείου πολιτικής Αγροτικής Ανάπτυξης».

Η εκπρόσωπος της δομής στήριξης του Ελληνικού Αγροτικού Δικτύου συμμετείχε στις εργασίες της 2^{ης} θεματικής ομάδας. Στόχος του ομάδας ήταν η κατάδειξη, μέσω μιας SWOT ανάλυσης, των παραγόντων εκείνων που επηρεάζουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της δομής στήριξης του ΕΑΔ. Στους συμμετέχοντες τέθηκαν τρία ερωτήματα, τα οποία αυτοί κλήθηκαν να συζητήσουν σε μικρότερες εναλλασσόμενες ομάδες: 1. Κατάδειξη των απειλών και αδυναμιών που επηρεάζουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των Δομών Στήριξης των δικτύων, 2. α) Ποίοι είναι οι παράγοντες που πρέπει να βελτιωθούν στο ισχύον πλαίσιο λειτουργίας των ΕΑΔ, προκειμένου να ενισχυθεί ο τρόπος που γίνεται αντιληπτή η δικτύωση και β) ποιες είναι οι ευκαιρίες που προκύπτουν από τη βελτίωση αυτών των παραγόντων και Γ. Πώς μπορεί να μετατραπεί η SWOT ανάλυση σε δράσεις.

Στο πλαίσιο της καθιέρωσης δράσεων εξετάστηκε αφενός η σύνθεση και συγκρότηση μιας ελάχιστης «κριτικής μάζας» σε όρους υποδομών, ικανοτήτων και προϋπολογισμού, προκειμένου οι υποστηρικτικές δομές να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά την αποστολή τους και αφετέρου τα εργαλεία, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, προκειμένου να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα και συμπεράσματα που προκύπτουν από την δικτύωση.

Πιο συγκεκριμένα, από τις συζητήσεις μεταξύ των εκπροσώπων των ΕΑΔ, των εκπροσώπων των Διαχειριστικών Αρχών και των εκπροσώπων του δικτύου αξιολόγησης, που συμμετείχαν, καταρχήν προέκυψε ότι **προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία των δομών στήριξης και κατ' επέκταση του ΕΑΔ είναι η ύπαρξη ενός σταθερού προϋπολογισμού καθώς και ενός ετήσιου ή διετούς λεπτομερούς προγραμματισμού των δράσεων του ΕΑΔ, ο οποίος προτείνεται από τη δομή στήριξης και εγκρίνεται από τη Διαχειριστική Αρχή.** Για την επιτυχή και αποτελεσματική λειτουργία των δομών στήριξης κρίνεται, επίσης, σημαντική η καθιέρωση ενός ελαχίστου προϋπολογισμού λειτουργίας, η ύπαρξη υποδομών δικτύωσης, η σταθερότητα της δομής στήριξης και η διατήρηση του προσωπικού με εμπειρία, η καθιέρωση από τη Επιτροπή ελαχίστων αλλά όχι υπερβολικά αυστηρών κριτηρίων λειτουργίας, η βελτίωση των σχέσεων και της συνεργασίας με τη Διαχειριστική Αρχή κ.α. Για την μετάβαση από τη μια προγραμματική περίοδο στην άλλη θεωρήθηκε αναγκαία η κατάρτιση νέου προγράμματος βάσει της SWOT ανάλυσης, αφού ληφθεί υπόψη η εμπειρία της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, καθώς και η ύπαρξη πιο σαφών

στόχων και σκοπών καθώς και μεταβατικών κανόνων προκειμένου να επιτραπεί η προετοιμασία για την επόμενη προγραμματική περίοδο. Τέλος, αναφορικά με την ενίσχυση της ενεργής συμμετοχή των μελών, προκρίθηκε ως αναγκαία η καλύτερη στόχευση / διαχείριση των πληροφοριών που συγκεντρώνονται, η βελτίωση της ενημέρωσης αναφορικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η βελτίωση της από κάτω προς τα άνω προσέγγισης, η διεύρυνση του κύκλου συμμετοχής ενδιαφερομένων μερών και η εμπλοκή τους ήδη από την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης, η ανάληψη περισσότερων θεματικών πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η χρήση των social media.

Η πρώτη ημέρα της συνάντησης έκλεισε με την παρουσίαση στην ολομέλεια των αποτελεσμάτων και των τριών θεματικών ομάδων εργασίας.

Η δεύτερη ημέρα της συνάντησης ξεκίνησε με αναφορά από τον Rob Peters στα βασικότερα συμπεράσματα των εργασιών της προηγούμενης ημέρας και τη διαπίστωση ότι η δικτύωση μπορεί να αποτελέσει εργαλείο πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να θέσουν στην ολομέλεια ζητήματα, που θεωρούνται κρίσιμα τόσο για το παρόν όσο και για το μέλλον της δικτύωσης και των ΕΑΔ. Τα θέματα, που τέθηκαν και συζητήθηκαν στη συνέχεια σε ξεχωριστές θεματικές ομάδες εργασίας, ήταν τα ακόλουθα:

- Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των προγραμματικών περιόδων.
- Λογική παρέμβασης του ΕΑΔ.
- Ποια είναι τα ελάχιστα κριτήρια για μια δομή στήριξης;
- Σχέση μεταξύ Διαχειριστικής Αρχής και ΕΑΔ: διευκρίνιση του τι είναι η δικτύωση και πως θα εκπληρώσει τους στόχους της.
- Δομή του δικτύου (ανοιχτό – κλειστό δίκτυο ως προς την εισαγωγή μελών)
- Ποιά είναι τα κριτήρια που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πόροι κατανέμονται στα ΕΑΔ βάσει των αναγκών τους.
- Επιτυχημένες ιστορίες δικτύωσης.
- Ποιός θα έπρεπε να είναι ο στόχος και ποίοι οι δείκτες της αξιολόγησης.
- Μπορεί ένα Αγροτικό Κοινοβούλιο να αποτελέσει ΕΑΔ;
- Αποτίμηση του ανθρώπινου κεφαλαίου ως ΕΑΔ.
- Πλαίσιο λειτουργίας ΕΑΔ: ενεργή συμμετοχή φορέων μέσω της σύστασης ενός οργανισμού ομπρέλας. Είναι αυτό δυνατό και πώς;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο ΕΑΔ και την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας;

Τα αποτελέσματα, που προέκυψαν, παρουσιάστηκαν στη συνέχεια στην ολομέλεια και οι συντονιστές των θεματικών ομάδων εργασίας κλήθηκαν να καταγράψουν όσα προέκυψαν από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν. Το κοινό έγγραφο, που θα προκύψει, θα αποτελέσει μια ισχυρή βάση για παραπέρα συζήτηση. Πρόθεση αποτελεί να εκδοθεί και να προωθηθεί μια αναφορά μέχρι το τέλος του 2012 για το ποιο είναι και τι κάνει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης και τα ΕΑΔ που το αποτελούν.

Η 15^η Συνάντηση των ΕΑΔ έκλεισε με την παρουσίαση του προγράμματος συναντήσεων και εκδηλώσεων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης μέχρι το τέλος του 2012. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό η επόμενη συνάντηση θα πραγματοποιηθεί στη Λευκωσία στις 18-19 Οκτωβρίου 2012, ενώ μια ημέρα πριν, στις 17 Οκτωβρίου, θα πραγματοποιηθεί η δεύτερη συνάντηση του Macroregional Mediterranean Cluster.

Η συμμετέχουσα

Αιμιλία Παύλου